

11.02.2022

ÖZEL EĞİTİMDE AİLENİN ROLÜ

Doğubayazıt Rehberlik ve Araştırma Merkezi

ÇOCUKLAR ÜZERİNDE AİLENİN ETKİSİ

Çocuklarımız doğduğu andan itibaren keşfetme ve öğrenme süreci başlar. Bu süreçte çocuklarımızın ilk eğitimcisi anne ve babalardır. Çocuklarımız bu süreçte genel olarak evde ve aileleri ile birlikte geçiriyorlar. Bu nedenle onları en iyi tanıyan ve en çok zaman geçiren kişiler ailelerdir. Çocuk gülmeyi, konuşmayı, yürümeyi gibi duygu ve davranışları bu süreçte evde öğrenir. Bu sebeple aile çocuğun eğitiminde çok önemli bir yere sahiptir.

Bazı çocuklarımız ise diğerlerinden farklı olarak bu süreçte daha fazla sevgiye, ilgiye ve eğitime ihtiyaç duymaktadırlar. Bu durumda aile belli aşamalardan geçmiş olması gerekmektedir.

Bu aşamalar nelerdir?

İlk aşama ve belki de en zor aşama olan durumu kabullenmektir. Bu aşamayı geçen aileler durumla başa çıkmayı öğrenir ve çözümler üretebilir. Bu aşamada takılan yani durumu reddeden aileler ise ilerleyebilecek olan çocuğun önüne her geçen gün engel koymuş ve çocuğa zaman kaybettirmiş olur. Şok ve inkar sürecinde olan aileler, profesyonellerle iş birliği yaparak süreci doğru yönetebilir ve uyum aşamasına gelir. Bundan sonra aile, çocuğu için neyin faydalı olacağını düşünmeye başlar.

İkinci aşama ise gerçekçi hedefler ve beklentiler belirlemektir. Aileler bu süreçte çocuğundan çok yüksek beklentiler içine girmemesi daha gerçekçi, ihtiyacı olan ve küçük hedefler belirlemesi gerekmektedir. Bu aşama gerçekleşirse çocuğun her attığı küçük adım farkedilecek ve aileye motivasyon kaynağı olacaktır.

Üçüncü aşama ise kıyas yapmamaktır. Yani aileler çocuklarını normal gelişim gösteren çocuklar ile kıyaslamaması gerekmektedir. Aileler çocuklarını olduğu gibi değerlendirmeli ve geliştirebileceği yönleri dikkatini vermelidir. Bu daha gerçekçi bir değerlendirme olacaktır.

Dördüncü aşama ise ailelerin çocuklarını aşırı korumasıdır. Ailelerin çocuklarına çok korumacı yaklaşması çocukların öğrenebileceği davranış veya becerileri öğrenme fırsatı olmadığından öğrenememesine sebep olabilir. Çocukların bağımsız yaşam becerilerini kazanabilmesi için onlara fırsatlar sunmalıyız. Hedefimiz, çocuklarımızın olabildikleri ölçüde gelişebilmelerine katkı sağlamak olmalıdır.

Son aşamamız ise içinde bulunulan koşullardan dolayı, ailelerimizde depresyon ve kaygı durumlarının yaşanıyor olması. Bu durumlarda ailenin yapacağı en doğru şey uzmanlardan(hekimler, psikologlar, psikolojik danışmanlar...) destek almak olacaktır. Aile bu durumu en doğru şekilde atlatması çocuğun üzerinde olumsuz etki yaratmasını engelleyecektir.

Bu aşamalardan sonra diğerk bir süreç ise çocuklarımızın okullarda eğitime başlama sürecidir. Bu süreçte de ailelere büyük sorumluluk düşmektedir. Çocuklarımız okullarda eğitime başladıktan sonra aileler eğitim sürecini tamamen okullardaki öğretmene bırakmamalı, çocuklarının okullarda yaptığı çalışmalarını takip etmeli ve evde de o eğitim sürecini devam ettirmelidir. Bu süreçte en önemli konu ise işbirliğidir. Aile, öğretmen ve diğerk uzmanlarla sürekli işbirliği içinde olmalıdırlar.

Yapılan araştırmalarda ailenin, eğitime aktif katılımıyla, çocuğun var olan kapasitesini en üst düzeyde kullanabilmesini sağladığı görülmüştür. Ailenin eğitim programlarına katılmasıyla çocuklarının öğrenme kapasitelerinin kısa sürede arttığı ve çocuğun kendine güven duygusunun arttığı gözlemlenmiştir.

Aile çocuğun eğitime nasıl katkı sağlar?

- **Okulda yapılan veli toplantılarına düzenli katılarak,**
- **Çocuğun eğitime aktif şekilde dahil olarak,**
- **Çocuğun okulda yaptıklarını takip ederek,**
- **Çocuğun ödevlerini takip ederek,**
- **Öğretmenle çocuğun durumu ve gelişimi hakkında bilgi alarak,**
- **Okul programlarına katılarak,**
- **Öğretmenin verdiği aktiviteleri evde uygulayarak katkı sağlayabilir.**

Evde çocuğun eğitim süreci nasıl olmalı?

- **Çocuğun dikkat süresi göz önünde bulundurularak öğretim planı yapılmalı.**
- **Öğretim sırasında belirli aralıklarla molalar verilmeli.**
- **Sık sık pekiştirmeler yapılmalı.**
- **Beklentiler çok üst düzeyde tutulmamalı.**
- **Kısa dönemli amaçlar belirlenmeli.**
- **Akranlarıyla kıyaslamalar yapılmamalı.**
- **Çocuğun bireyselliği ön planda olmalı.**
- **Çocuğun akademik becerileri yanı sıra yaşına, düzeyine ve gereksinimine uygun günlük yaşam becerileri de bu süreçte yer almalı.**
- **Aile-çocuk ilişkisine zarar verecek tutumlardan kaçınılmalı.**

Çocuklar birçok farklı öğretmeni olabilir fakat tek bir ailesi vardır. Bunu unutmayarak çocuğunuza destek olmalısınız.

Özel gereksinimli çocuğa sahip aileler, **psikolog, psikiyatrist, özel eğitim öğretmeni, rehberlik ve psikolojik danışmanlara** başvurabilirler. Ayrıca çocuk için özel eğitim ve psikolojik danışmanlık konularında, **Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine** başvurulabilir.

Destek alınabilecek konular:

- ✓ Örneğin, ailelerin çocuklarını kabullenmesi, sosyalleşme sürecinin nasıl olması gerektiği, çocuğun eğitimi ve yasal hakları gibi benzeri konularda destek almak anne babalar için faydalı olacaktır.
- ✓ Anne babalar, çocuğun ilk öğreticisidir ve yine bu alanda, çocuk yetiştirme tutumları, çocuğun gelişim süreci ve çocuğu nasıl destekleyebilecekleri gibi konularda gelişmeleri, ailelere fayda sağlayacaktır.

